جورج فوستر
ترجمه: رحمت آریا

۲۰۲۵/۰۱/۲۵

د جورج فوستر یون لیک: له بنگاله تر لندن سفر
(۹)

دراني احمد شاه په ۱۷۴۶ز کال کې په هندوستان برید وکړ او سرهند ته ورسېد او په سرهند کې د ډهلي د لښکر له ټینګ مقاومت سره مخامخ سو؛ د ډیلي د لښکر بولنه د صفدر جنګ پر غاړه وه. وروسته له دې چې احمد شاه [1] (احمد شاه بهادر په ۱۷۴۸ز کال کې د ډهلي پر تخت کښېناست چې مغل پادشاه وو- ژ) د ډیلي د سلطنت پر تخت جلوس وکړ صفدر جنګ د وزارت په مقام منصوب او د شجاع الدوله زوی ته د میر آتش/ توپچي باشي دنده ورکړل سوه. خو په دربار کې یوه پیاوړې ډله جوړه سوه چې له غازي الدین [2]، د روهیلیه له مشر نجیب الدوله،د دربار له خواجه سرا تمید خان [3] څخه جوړه وه وکولی سول د صفدر جنګ نفوذ ضعیف کړي او دې ته یې اړ ایست چې له ډهلي دباندې ووځي. خو صفدر جنګ له خپلو وتلو مخکې د جنید خان د ترور پلان جوړ کړ او په هغې غونډې کې تر سره سو چې د خواجه سرا په ویاړ جوړه سوې وه.

صفدر جنګ د لوی لښکر په راټولولو سره د امپراتورۍ په قلمرو برید وکړ او پلازمینه یې تر شپږو میاشتو پورې محاصره کړه. [4] نوموړی د ګڼ شمېر فجیعو اعمالو په تر سره کولو تورن سو او دا تور هم ورباندې ولګېد چې د کلابندۍ پر مهال یې له تاوتیرخوالي ډک چلند کړی دئ په ځانګړې توګه دا چې سلطنتي ماڼۍ یې د توپونو په ګولیو وویشتله خو د ماڼۍ په نیولو کې یې ورسره مرسته ونـهٔ کړه. د ډهلي دربار مجبور سو چې د شورشیانو له شرایطو سره موافقه وکړي او په دې موافقې کې د (اودې) او (الله آباد) د ایالتونو ورکړه صفدر جنګ او د هغهٔ زامنو ته وه. صفدر جنګ په ۱۷۵۴ز کال کې د عالمګیر ثاني د سلطنت پر مهال مړ سو او زوی یې شجاع الدوله [5] د (اودې) صوبه دار سو. له دې چې زموږ دا بحث موږ ته اجازه نـهٔ راکوي چې د صفدر جنګ په هکله تفصیلي خبرې وکړو یوازې ددې

---

[1] - دغهٔ پادشاه خپل سلطنت په ۱۷۴۷ز کال کې پیل کړ. لیکوال
[د ژباړونکي یادونه : دلته لیکوال تېروتنه کړې ده. لوی احمد شاه بابا علیه الرحمه په ۱۷۴۷ز کال کې د افغانستان شهنشاه سو او احمد شاه بهادر په ۱۷۴۸ز کال کې د ډهلي پادشاه سو. فکر کوم لیکوال د نومونو د یووالي له کبله تېر وتلی دئ ځکه احمد شاه بابا علیه الرحمه له ۱۷۴۸ تر ۱۷۶۹ز کال پورې ۹ ځله بریدونه کړي دي. - ژ]
[2] - د ستر نظام الملک لمسی – لیکوال
[3] - Tameid Khan
[4] - دا پېښه په ۱۷۵۳ز کال کې رامنځته سوه. – لیکوال
[5] - دغه شهزادګی په کورنۍ کې د طلاالدین حیدر Tillah- ud- Dein Hyder په نوم پېژندل کېدهٔ. پلار یې د (اودې) په ایالت کې د شجاع الدوله د زېږېدنې پر مهال د همدې پېښې په ویاړ لکنهو ته نېږدې د (طلا آباد کلا) ودانه کړله. – لیکوال

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

ټکي یادول اړین بولم چې د صفدر جنګ طبیعت او شخصیت ظالم او خشمناک وو او ددهٔ نـهٔ مړېدونکی حرص وو چې دهٔ ته یې د پام وړ رسوایي راوړله.
د شجاع الدوله د ټولنیز ژوند د اړخونو د پوهېدلو لپاره د هغهٔ وخت د ډهلي د دربار د شاوخوا د شرایطو ارزول مهم دي. په ۱۷۵۳ز کال کې غازي الدین احمدشاه (بهادر- ژ) ړنګ کړ او عالم ګیر ثاني یې پر ځای پر تخت کښېناوهٔ او د عالمګیر ثاني مشر زوی (علي ګوهر) [6] د وزیر د خائنانه نیت له ویرې له ډهلي ته وتښتېد. [7] نوموړی د مرهټه وو د یوې کوچنۍ ډلې په ملتیا په دې بریالی سو چې د ځو میاشتو په لړ کې د پلازمینې د سویل له سیمو څخه حداقل سرچیني راټولي کړي. ورسره، د محدود ملاتړ په دلیل ژر تر ژره له ستونزو سره مخامخ سو او د روهیلیه وو له مشر نجیب خان څخه یې مرسته وغوښته. کله چې نجیب خان ددهٔ له ملاتړ څخه پښېمانه سو نو علي ګوهر د شجاع الدوله قلمرو ته په شا سو. شهزاده په (اودې) کې تر یوې مودې پورې مېلمه پاتې سو او درناوی یې وسو. خو ویې نـهٔ سوالی کولی چې هېڅ ډول مرسته تر لاسه کړي. آخرالامر په ادب او احترام رخصت او مخ په الله آباد وخوځېد؛ دا مهال الله آباد د فارسی الاصله محمد قلي په لاس کې وو چې د شجاع الدوله د کشر اکا زوی وو. محمد قلي په ډېرې لېوالتیا سره د شهزاده پلانونه چې موخه یې د بیهار او بنګال د ولایتونو بېرته نیول ول و منل. ګډ ځواکونه له (کره منسا) [8] څخه پورې غاړه تېر سول، دوی د بېلابېلا بریاوو د ترلاسه کولو تر څنګ په ۱۷۶۱ز کال کې په (سوان) [9] کې د انګلیس د ځواکونو له لاسه ماتې وخوړله. د انګلیس په قرارګاه کې هغه له مهرباني او درناوي ډک چلند چې له علي ګوهر سره وسو، د قاسم علي خان حسادت یې راوپاراوهٔ. وروستنیو شواهدو ته په کتني یعني له خپلو ګټو سره د شهزاده مخالفت او له علي ګوهر سره د یوهٔ انګلیسي افسر ډېر نـېږدې والی ددې لامل سو چې قاسم علي ددې اتحاد پر وړاندې خپله ژوره دښمني څرګنده کړي. شهزاده په دې باور وو چې قاسم په لښکر کې د تفرقي اچولو مسؤول دئ چې په پای کې د پام وړ پاڅون یې رامنځته کړ. که د انګلیس د وسله وال ځواک ملاتړ نـهٔ وای نو ډېره رسوایي به یې رامنځته کړې وای. دغه وضعیت علي ګوهر مجبور کړ چې د شجاع الدوله قلمرو ته په شا سي چې تښتېدلي شاه [10] ته یې د سرغندویي وفاداری په ننداري ښـهٔ راغلاست وویل او خان یې د سلطنتي مرام پلوی اعلان کړ.
د شجاع الدوله په تأریخ کې د یوې مهمې پېښې د روښانولو لپاره، پخوانیو سوابقو او د هغو د سرچینو ارزونه ضروري ده. صفدر جنګ خپل وراره محمد قلي خان د الله آباد په قوماندې باندې منصوب کړی وو. قدرت ته د شجاع الدوله له رسېدلو وروسته محمدقلي ظاهراً د (اودې) له اختیاراتو څخه واړن ونیوه. شجاع الدوله ددغـهٔ افسر د پوځي توان او هغـهٔ د منلتوب او محبوبیت په درک کولو سره د الله آباد پر وړاندې له هر ډول بریدګر اقدام څخه ډډه وکړه. بیهار ته د محمدقلي د ټول لښکر لېږد په اوږدو کې هغه د خپلو سمیو د اداري واګې نجف خان ته وسپارلې، دا هغه مشر وو چې وروسته د هند په شمال کې په شهرت ورسېد. شجاع الدوله د محمدقلي له غیبت څخه په استفادې له یوهٔ کوچني لښکر سره د الله آباد د سرحداتو پر لور پر مخ ولاړ. هغه له نجف خان سره له صمیمت ډکې اړیکي ټینګې کړې او د محمد

---

6 - Aly- Ghohir

7 - دا پېښه په ۱۷۵۸ز کال کې رامنځته سوه– لیکوال

8 - Caramnassa

9 - Suan

10 - په دغه وخت کې علي ګوهر اسماً د شاه عالم په لقب پادشاه سوی وو. پلار یې په ۱۷۶۰ز کال کې وفات سو. – لیکوال

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

قلي هوسايني ته د شجاع الدوله په صادقانه وفادارۍ بوخت سو. هغه ادعاوکړه چې د درانيانو برید هغه مجبور کړ چې د خپلې کورنۍ د ژغورلو لپاره د الله آباد کلا ته پناه يوسي ځکه الله آباد د بل هيڅ ځای په پرتلې دهٔ ته د مقايسې وړ امنيت نـهٔ ورکاوهٔ. نجف دا وړانديز په پام کې ونـهٔ نيوهٔ او د محـمدقلي خان لاربښوونې ته سترګه پړ لار وو؛ محـمد قلي امر وکړ چې د شجاع الدوله کورنۍ او د هغوی د کورنۍ يو شمېـر غوره سويو ساتونکو ته دې اجازه ورکړل سي چې کلا ته ننوځي. راپورونه وايي چې شجاع الدوله د ښځو په منځ کې خپل يو شمېـر وسله واله پټ کړل او له دې سره سم يې پر کلا برید وکړ او کلا يې له وينو تويولو پرته په برياليتوب ونيوله. دغه پېښه د ۱۷۶۱ز کال په شاو خواو وو کې رامنځته سوه؛ په دې سره مـحمـد قلي خپل ځان په نامطمـئـن وضعيت کې احساس کړ او همدې حالت دی اړ ایست چې د شجاع الدوله په سخاوت ډډه ولګوي. شجاع الدوله، محـمدقلي د څو مياشتو لپاره د دولتي جناياتو په تور زنداني کړ. محـمدقلي د (اودې) په لښکر کې د خپلې زړورتيا او سخاوت له کبله زښت ډېر درناوی تر لاسه کړ. د الله آباد له تصرف وروسته نجف خان د شجاع الدوله په خدمت کې سو. نجف خان له ځانه د پام سربښندنه او فداکاري څرګنده کړه او د محـمدقلي [11] د آزادۍ لپاره يې خپل امنيت له خطر سره مخامخ کړ. ددې ترڅنګ هغه پرله پسې ويروونکې ګنګوسې چې ددهٔ په ګټې خپرېدلې دی يې په دربار کې په يوې ويروونکې خـبـرې بدل کړی وو. د شجاع الدوله اندېښنې تر هغو آرامه نـهٔ سوې تر څو چې د زنداني ترور يې په برياليتوب سره تر سره سو. عاقبت الامر شجاع الدوله له شاه څخه د وزير لقب تر لاسه کړ. اوس نو ددهٔ تر فرمان لاندې ستر لښکر او شهنشاهي حضور په رښتيا سره کولی سو د هندوستان د مقتدر او پياوړي مشر په توګه وګڼل سي.

په ۱۷۶۳ز کال کې د انګليسانو او قاسم علي ترمنځ جګړه ونښته چې له يو شمېـر برياوو او ماتو وروسته پايله يې له بنګال څخه د قاسم علي په ايستلو واوښتله. د هماغـهٔ کال په پای کې نوموړي د خپلو پاتې ځواکونو په ملتيا چې د پام وړ خزانه هم ورسره وه د شجاع الدوله قلمرو ته شا تګ وکړ. د بنګال له دولت څخه تر ډېرې مودې پورې لاره ورکه وه ځکه وزير د هغـهٔ د ملاتړ په هکله د بنګال مکررو اعتراضاتو ته مبهمه ځوابونه ورکول؛ آخرالامر د بنګال دولت متوجه سو چې وزير په بنارس کې خپل ځواکونه سمبال کړي او د قاسم علي په ملتيا بيهار باندې برید ته چمتو سي. نوموړي د بنګال دولت ته په خطاب يوهٔ ليک کې په ډېر جسارت سره خپلې موخې په متکبرانه او سپک ډول اعلان

---

[11] - د طلا آباد په کلا کې د محمد قلي مرګ هغه د اندیښنې وړ موضوع لا نوره برجسته کړه چې معمولاً په آسيايي هېوادونو کې مونډل کېږي. يو تېرغمال يا مستبد حاکم نه سي کولی خپل ستمګر رژيم تر هغو د تل لپاره په خلکو وتپي چې د رعيت افکار او ژبې ته يې شکل ورکړی وي. که له خشونت او له وحشت څخه ملاتړ او ورسره مرسته نهٔ وای نو د تيمور، نادر شاه افشار يا په اوس وخت کې د حيدرقلي په څېر کسانو د خپلو امپراتوريو لپاره فتوحات نهٔ سوای تر لاسه کولی. هغه وخت چې شجاع الدوله د محمد قلي د حذفولو لپاره تصميم نهٔ وو نيولی، هغه لا تر دې دمه خپل حکومت نهٔ وو ټينګ کړی. ددهٔ د لښکر بولندويان که فارسيان ول، که مغول او يا افغانان، ټول زړور او سرکش کسان ول چې د پام وړ لوړې مالي غوښتنې يې لرلې. هغوی محمد قلي ته په داسې سترګه کتل چې يو زړور جنګيالی، د اصل او نسب او د ډېر ښه چارچلند شخصيت دئ. د محمد قلي پر وړاندې د شجاع الدوله خيانت ته په کتنې هغوی د شجاع الدوله په راتلونکې نيت شکمن ول. شجاع الدوله همغومره چې د محمد قلي له پريمانو ځانګړتياوو څخه ويره لرله په هماغه اندازه د هغهٔ د رسمي غوښتنو د پلې کولو له پايلو څخه يې هم ويره لرله. که شجاع الدوله پرېکړه کړې وای چې محمد قلي محکمې ته راکاږي او يا علناً د هغه د اعدام حکم صادر کړي نو د خپل حکومت ثبات يې له ګواښ سره مخامخ کاوه او د انقلاب له خطر سره مخامخ کېدهٔ. د خزانې ويروونکې وضعيت، د پام وړ پورونه، له پوځي مهارتونو څخه د شهزاده ذاتي فقدان د لښکر نظم او انضباط په شدت ضعيف کړی وو. له دې سره سره د نوموړي توند اقدامات چې د يوهٔ ضعيف ظالم له نوميد کوونکو تکتيکونو څخه يې سرچينه اخيسته، دی مجبور کړ چې د خپل امنيت ساتنه وکړي او د خپل رژيم ثبات په دې ډول تأمين کړي چې په پټه له خنجر څخه کار واخلي. — ليکوال

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بنې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

کړې وې. هغـهٔ انګلیسان په دې تورن کړي ول چې د هندوستان امپراتورانو ورته امتیازات ورکړي دي خو دوی له دغو امتیازاتو څخه ناوړه ګټه پورته کړې ده او مدعي سو چې دغه کار په امپراتورۍ کې دننه ناآرامي رامنځته کړې دي. وزیر ویلي ول چې هماغسي چې سوداګرو ته لازمه او مناسبه ده تاسو په سوداګرۍ پورې د خپل فعالیت د محدود کولو پر ځای د امپرتورۍ په چارو کې لاسوهنه کړې او په خپل سر مو د تاج و تخت خادمانو ته د رتبو ارتقاء او تنزل ورکړی دئ. وزیر له هغوی (انګلیسانو – ژ) څخه وغوښتل چې خپل اقدامات دې توجیه کړي او ډېر ژر دې خپل افراد د پادشاه له قلمرو څخه وباسي او ګواښ یې وکړ چې د ویل سویو اقداماتو نه مراعاتول د سلطنتي ښنم لامل ګرځي او سلطنتي ښنم د «خدای ښنم» دئ. که څه هم شجاع الدوله له قاسم علي سره ژمنه کړې وه چې له لاسه تللي ایالاتونه به ورته بېرته ورته ونیسي خو دداسي سړي د خبرې منل ګران دي چې خپلو خپلوانو ته یې په دې وروستیو کې خیانت کړی او داسي څوک یې اعدام کړی چې کورنۍ اړیکي او دوستي یې ورسره درلوده - او هغه دې په ډېرې لېوالتیا خپله پانګه او ژوند د یوهٔ پردي لپاره په داسي حال کې په ګواښ کې اچولی وو چې کومه روښانه او د پام وړ ګټه ورته نـهٔ درلوده. که د وزیر ځواکونه په دې نښته کې بریالي سوی وای د هغـهٔ د چارچلند نښو په څرګنده په ډاګه کول چې نوموړي په خپل قلمرو پورې د مفتوحه سیمو په ادغام کې کوم شک نـهٔ درلود.
په ۱۷۶۴ز کال کې کلکتې ته یو شمېر راپوررونه ورسېدل او څرګندول یې چې د وزیر او قاسم علي ځواکونو چې پادشاه ته د وفادارو یوه کوچنۍ ډله ورسره مل ده (پټنې) ته نیږدې سیمو پورې پرمختګ کړی دئ. ددغو ګډو ځواکونو د تقرب پر وړاندې ځواب کې زموږ ځواکونو په چټکی شاتګ وکړ. ورپسي کله چې دښمن په اروپایي مورچلونو له برید وروسته په شا وتمبول سو وزیر او ځواکونو یې د (سوان) [12] د سیند بلي غاړې ته شا تګ وکړ. وزیر انګلیسي افسر ته چې د خبرو اترو لپاره تاکل سوی وو، د سولې وړاندیز وکړ او هغه ته یې په رنو ټکو دستور ورکړ چې د مقدماتي شرایطو په توګه دې د (سامبرو) [13] او اروپایي فراریانو د تسلیمولو غوښتنه ولري. سولې ته د وزیر رښتوني اشتها په لومړي سر کې د دښمنیو توقف یا درول ول [14] او دې خبرې ورته اجازه ورکوله چې خپل ځواک بشپړ کړي.
راپوررونو ویل چې نوموړي هڅه کوله چې جعفرعلیخان خپلي خوا ته راوکاږي، جعفرعلیخان هغه څوک وو چې د قاسم خان له عزل کولو وروسته انګلیسانو ورته د ولایتونو ګورنرتوب ددوهم ځل لپاره ورسپارلی وو. په دې پسي وزیر ددغو مکاتباتو ادعا رد نه کړه او داسي ښکاري چې میرجعفر د (نندوکمار) [15] له لارې دا مکاتبات پر مخ وړل او وزیر ته یې ډاډ ورکړی وو چې ارباب یې یوهٔ بېل ترون ته لېوالتیا لري. شجاع الدوله د قاسم د مخ په ډېرېدو ویرې څخه په ځانګړې توګه په (پټنه) کې له ماتې وروسته، ګټه پورته کړه. نوموړي اروپایي ځواکونه او د قاسم تر ټولو وړ/لایق بومي ځواکونه وغولول او ورپسي یې د پانګې د پام وړ برخه او نظامي تجهیزات تصاحب کړل. د وزیر د تکل په څرګندیدلو سره پرېکړه وسوه چې انګلیسي ځواکونه دې د هغـهٔ د ګارنیزیون پرلور پر مخ ولاړ سي ترڅو دا ښځړې نور د جګړې

---

[12] - Soane

[13] - Sombro

[14] - د اروپایانو شاو خوا ۲۰۰ تنو سرتېرو وزیر ته پناه وړې وه. – لیکوال

[15] - Nundocomar : دغه سړي ته په کلکته کې د محکمې په حکم چې جعل یې کړی وو د اعدام سزا ورکړل سوه– لیکوال

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼي پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په ځیر و لولئ

په ډګر کې حل او فصل کړي. له يوې څلور يا پينځه ساعته جګړې وروسته چې انګليسان په زړورتيا وجنګېدل، انګليسانو بريا تر لاسه کړه. [16]

په (بوکسار) [17] کې ماتې وزير ته د هغه په سياسي او پوځي هڅو کې مهم خنډونه رامنځته کړل؛ څکه له دې پېښې وروسته،د وزير متحدينو ورته شا کړه. شاه علم په داسې حالت کې وو چې د خپل لقب رسمي مقام لياقت يې نور نـهٔ درلود او د انګليسانو ګارنيزيون ته يې پناه يوړه او هلته يې شجاع الدوله شديداً په دې تورن کړ چې له سلطنتي څواک څخه د خپلو جاه طلبيو او د انګليسانو پرضد د خپلو دښمنانه اقداماتو د توجيه لپاره د ابزارو په توګه کار اخلي. دا دوهم ځل وو چې بدمرغه شاه علم د انګليسانو لښکر ته پناه راوړې وه. غواړم د ښاغلو لوستونکو پام هغو مهمو بدلونونو ته راوړوم چې په دې وروستيو کې يې د هندوستان په امپراتورۍ اغېـز کړی دئ. په پای کې د درناوي او تواضع په احساس سره زه وينم چې د تيمور د مجلل کور تهدابونه ولړزېدل.

کولای سو په ډېر ځير او زغرده دا خبره وکړو چې هندوستان د اورنګزيب[18] د سلطنت پر مهال د آسيا يو تر ټولو برجسته سلطنت او امپراتوري وه چې د خپلې پانګې، پراخوالي او پوځي قابليتونو له اړخه د پام وړ وو. همدا شان ددې ټکي يادول اړين دي چې هغه مهال انګليسان عمدتاً د هند له سواحلي غاړو پرته په نورو ځايونو کې چا نـهٔ پېـژندل؛ دوی دلته د بېلابېلو محدوديتونو په لرلو سره د سوداګرو په توګه فعاليت کاوهٔ. خو اوس تاسو ددې ورځې شاهد ياست چې د ډهلي شهزادګان دومره ضعيف سوي چې د اورنګزيب تر ټولو نـېږدې وارث د خپلې پانګې د له منځه تللو په انګيزې راپورته کېږي او د هغـهٔ ټاټوبي د سطحې پر مخ له يوهٔ انګليسي تبعه څخه د ملاتړ او محافظت غوښتنه کوي چې نيکونو يې يو وخت وربانديې حکومت کاوهٔ.

نور بيا

وزير چې د انګليسي پوځيانو په ډېر قدرت پوه سوی وو...

قدرمنو لوستونکو! د ښاغلي رحمت آريا د آرشيف: لينک

---

[16] - انګليسي ځواکونه چې له ۸۵۷ تنو اروپايي سرتېرو او ۶۲۱۵ تنو بومي سرتېرو جوړ ول تلفات يې ۱۰۱ تنه اروپايي او ۷۷۳ تنه سپاهيان ول چې يا ووژل سول او يا ټپيان سول. شجاع الدوله تر خپلې مشرۍ لاندې لښکر څلويښت زره سرتېري درلودل چې له دې شمېر څخه يې ۲۰۰۰ تنه له لاسه ورکړل. انګليسانو ددې جګړې په لړ کې ټول ټال ۱۳۳ قبضه توپونه او ګڼ شمېر توپک او ددښمن تعقيب تر لاسه کړ. – ليکوال

[17] - Buxar

[18] -دغه سلطان له پينځوس کالو سلطنت وروسته په ۱۷۰۷ز کال کې مړ سو. -- ليکوال

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولـئ